

AUTOBIOGRAFIJA JEDNOG JOGIJA

AUTOBIOGRAFIJA JEDNOG JOGIJA

PARAMAHANSA JOGANANDA

Paramahansa Yogananda

2009

Naslov originala: „Autobiography of a Yogi”
Paramahansa Yogananda

©Copyright na prevod za SCG:

Babun

Izdavač:

Babun

Za izdavača:

Dragan Paripović

Prevod i redaktura: Goran Bojić

Štampa:

Lukaštampa

ISBN 978- 86-83737-30-7

SADRŽAJ

1. Roditelji i detinjstvo	9
2. Majčina smrt i mistična amajlija	20
3. Svetac sa dva tela	26
4. Osujećeno bekstvo u Himalaje	33
5. „Mirisni” svetac	45
6. Tigar-svami	52
7. Lebdeći svetac	60
8. Veliki indijski naučnik, Džagadis Čandra Bose	66
9. Blaženi poklonik i njegova kosmička romansa	74
10. Srećem svog učitelja, Šri Juktešvara	81
11. U Brindabanu bez pare u džepu	90
12. Godine u učiteljevom ašramu	98
13. Svetac bez sna	124
14. Doživljaj kosmičke svesti	130
15. Krađa karfiola	137
16. Nadmudrivanje zvezda	146
17. Sasi i tri safira	154
18. Muslimanski čudotvorac	159
19. Moj učitelj koji je u Kalkuti, pojavljuje se u Seramporeu	164
20. Ne idemo u Kašmir	167
21. Idemo u Kašmir	171
22. Srce kamenog kipa	179
23. Dobijam univerzitetsku diplomu	185
24. Postajem monah reda svamija	191
25. Brat Ananta i sestra Nalini	198
26. Nauka krija joge	203
27. Osnivanje škole joge u Rančiju	211
28. Kaši, ponovo rođen i otkriven	219
29. Rabindranat Tagore i ja poredimo škole	224
30. Zakon čuda	228
31. Razgovor sa svetom majkom	238

32. Rama, oživljen iz mrtvih	246
33. Babađi, jogi-Hrist moderne Indije	253
34. Materijalizacija palate u Himalajima	261
35. Hristoliki život Lahirija Mahasaje	271
36. Babađijevo interesovanje za Zapad	282
37. Idem u Ameriku	290
38. Luter Burbank – svetac među ružama	299
39. Tereza Nojman, katolička stigmatičarka	305
40. Vraćam se u Indiju	313
41. Idila u Južnoj Indiji	320
42. Poslednji dani s mojim guruom	331
43. Šri Juktešvarovo vaskrsnuće	344
44. Kod Mahatme Gandija u Vardi	360
45. Bengalska „Radosna majka”	375
46. Jogini koja ne jede	380
47. Vraćam se na Zapad	389
48. U Encinitasu u Kaliforniji	393

PREDGOVOR

VREDNOST JOGANANDINE BIOGRAFIJE znatno je uvećana činjenicom što je to jedna od malog broja knjiga o indijskim mudracima napisanih na engleskom jeziku, koju nije napisao neki novinar ili stranac, nego jedan od njihovog roda, školovan kao i oni - ukratko, knjiga jednog jogija o jogijima. Kao izveštaj očevica o neobičnim životima i moćima savremenih indijskih svetaca, ova knjiga je važna i kao svedočanstvo svoga vremena i kao svedočanstvo za večnost.

Njenom uzvišenom autoru, koga sam imao zadovoljstvo da upoznam i u Indiji i u Americi, neka svaki čitalac iskaže dužno poštovanje i izrazi svoju zahvalnost. Od svih dela objavljenih na Zapadu, ovaj dokument o njegovom neobičnom životu nesumnjivo spada u one koji u najvećoj meri otkrivaju dubinu indijskog duha i srca, te duhovnog bogatstva Indije.

Imao sam čast da upoznam jednog od mudraca čija je priča ovde ispričana - Šri Juktešvara Girija. Slika ovog uvaženog sveca pojavila se na naslovnoj strani moje knjige „Tibetanska joga i tajna učenja.”

Šri Juktešvara sam sreo u Puriju u Orisi, na obali Bengalskog zaliva. Tada je bio vođa mirnog ašrama kraj obale, tako da se uglavnom bavio spiritualnom obukom grupe mladih učenika. Živo ga je zanimala dobrobit ljudi u Sjedinjenim Američkim Državama i u obe Amerike, kao i u Engleskoj, pa me ispitivao o aktivnostima svoga najvećeg učenika, Paramahamse Joganande (naročito o njegovom radu u Kaliforniji), koga je nežno voleo i koga je 1920. poslao na Zapad kao svog poslanika.

Šri Juktešvar je bio otmenog lica i blagog glasa, bilo je prijatno u njegovom društvu, pa je bio dostojan obožavanja kojim su ga spontano obasipali njegovi sledbenici. Svako ko ga je poznao, bilo da je pripadao njegovoj zajednici ili ne, visoko ga je cenio. Živo se sećam njegovog visokog, uspravnog, asketskog lika, odevenog u narandžasto monaško odelo čoveka koji se odrekao svih

zemaljskih ciljeva, kako stoji na ulazu svoje ćelije da mi poželi dobrodošlicu. Kosa mu je bila dugačka i pomalo ukovrdžana, a lice bradato. Telo mu je bilo mišićavo, ali vitko i dobro građeno, a korak energičan.

Za svoje zemaljsko prebivalište odabrao je sveti grad Puri, kuda u čuveni hram Đaganata, „gospodara sveta”, svakodnevno dolazi na hodočašće mnoštvo pobožnih hinduista, predstavnika svake indijske provincije. U Puriju je 1936. godine Šri Juktešvar i sklopio svoje smrtne oči za prizore ovog prolaznog stanja potojanja, pa je otišao svestan da je pobedonosno završio ovu inkarnaciju.

Zaista se radujem što mogu da saopštim ovo svedočanstvo o uzvišenom značaju i svetosti Šri Juktešvara. Zadovoljan, daleko od gomile, on se u miru i bez ostatka predao onom životnom idealu koji je njegov učenik Paramahansa Jogananda opisao u svojoj knjizi za sva vremena.

V. J. Evans Venc

1

RODITELJI I DETINJSTVO

JEDNA OD SPECIFIČNOSTI indijske kulture oduvek je bila traganje za krajnjim istinama, kao i odnos koji prati to traganje, odnos učenika prema guruu.¹ Moj put me je doveo do hristolikog mudraca čiji je život savršeni spomenik za sva vremena. Bio je jedan od onih velikih učitelja koji su predstavljaju jedino bogatstvo koje je još preostalo Indiji. Pojavljujući se u svakoj generaciji, oni su štitili svoju zemlju da ne doživi sudbinu drevnog Egipta i Vavilona.

Moje najranije uspomene ispunjene su anahronizmima jedne prošle inkarnacije. Javljala su mi se jasna sećanja na davni život u kome sam bio jogi² usred himalajskih snegova. Ti bljeskovi prošlosti su mi pomoću neke tajanstvene veze omogućavali i pogled u budućnost.

Još se sećam bespomoćnih poniženja ranog detinjstva. Bio sam ogorčeno svestan da ne mogu ni da hodam ni da se slobodno izražavam. More molitvi uzburkalo se u meni kad sam shvatio svoju telesnu nemoć. Moj bogati osećajni život mentalno se izražavao rečima mnogobrojnih jezika. U unutrašnjem „pometeniju jezika” postepeno sam se navikao na bengalske slogove mog naroda. Varljivi opseg dečjeg uma, za koji odrasli smatraju da je ograničen na igračke i nožne prstiče!

Psihičko vrenje i moje neposlušno telo izazivali su u meni mnogobrojne napade upornog plača. Sećam se opšteg zaprepašćenja porodice nad mojom patnjom. Povremeno mi naviru i srećnije uspomene: majčina milovanja, prvi pokušaji tepavih rečenica i teturavih koraka. Ti rani uspesi, koji se obično brzo zaboravljaju, ipak predstavljaju prirodnu osnovu samopouzdanja u zrelijim godinama.

¹ Duhovni učitelj; „neko koga treba poštovati”

² Onaj koji vežba jogu, „jedinstvo”, drevnu indijsku nauku meditacije o Bogu.

Ovo nije jedinstven slučaj da uspomene dopiru tako daleko u prošlost. Poznati su mnogobrojni jogiji koji su uspeli da ostanu neprekidno svesni prilikom dramatičnog prelaza iz „života” u „smrt” i obrnuto. Kada bi čovek bio isključivo telo, onda bi gubitak tela bio i kraj njegovog identiteta. Ali, ako su proroci hiljadama godina govorili istinu, onda je čovek u suštini bestelesne prirode.

Iako neobična, ova pojava jasnih uspomena na detinjstvo nije tako retka. Putujući raznim zemljama, čuo sam vrlo rana sećanja na detinjstvo iz usta istinoljubivih muškaraca i žena.

Rođen sam 5. januara 1893. u Gorakpuru. Tako se zvalo moje rodno mesto u Ujedinjenim Provincijama severoistočne Indije. Tamo sam proveo svojih prvih sedam godina. Bilo nas je osmoro dece: četiri dečaka i četiri devojčice. Ja, Mukunda Lai Goš¹ bio sam četvrto dete i drugi sin. Otac i majka bili su mi Bengalci iz kaste kšatrija.² Oboje su bili blagosloveni svetačkom prirodom. Njihova međusobna ljubav, mirna i dostojanstvena, nikad se nije izražavala na lakomislen način. Savršen roditeljski sklad bio je mirno središte oko koga se okretalo osam mladih života.

Otac, Bagabati Čaran Goš, bio je ljubazan, ozbiljan, ponekad strog. Iako smo ga nežno voleli, ipak smo se mi deca držali na određenoj, poštovanjem uslovljenoj distanci od njega. Izvrstan matematičar i logičar, uglavnom se rukovodio intelektom. Ali, zato je majka bila kraljica srca i poučavala nas je jedino ljubavlju. Nakon njene smrti, otac je pokazivao nešto više svoje skrivene nežnosti. Tada sam često mogao da opazim kako njegov pogled kao da se preobražava u majčin.

Uz majku smo mi, deca, rano sklopili slatkogorko prijateljstvo sa svetim spisima. U „Mahabharati” i u „Ramajani”³ majka je dosetljivo nalazila odgo-varajuće priče koje su zadovoljavale zahteve discipline. U takvim prilikama kažnjavanje i pouka išli su ruku pod ruku.

U znak poštovanja prema ocu, majka bi nas posle podne pažljivo obukla da mu zaželimo dobrodošlicu kada se vrati kući iz kancelarije. Njegov status je bio nešto kao status potpredsednika u Železnici Bengal-Nagpur, jednoj velikoj indijskoj kompaniji. Njegov posao uključivao je putovanja, pa je tokom mog detinjstva naša porodica je živela u nekoliko gradova.

Majka je bila široke ruke prema siromasima. I otac je bio dobrodušno raspoložen, ali se njegovo poštovanje reda i zakona protezalo i na budžet. Jednom

¹ Ime mi je promenjeno u Jogananda kada sam stupio u drevni monaški red svamija 1914. g. 1935. g. mi je moj Guru dodelio religioznu titulu Paramhansa (vidi poglavlje 24 i 42)

² Tradicionalno, druga po redu kasta ratnika i vladara.

³ U tim knjigama sakupljeno je blago indijske istorije, mitologije i filozofije.

je majka hraneći siromahe za dve nedelje potrošila više od očevog mesečnog prihoda.

„Jedino što od tebe tražim”, rekao je otac, „jeste da milostinju daješ u razumnim granicama.” Ali, čak i taj blagi prekor bio je za majku bolan. Ne rekavši nama deci ništa o tom neslaganju, naručila je fijaker.

„Zbogom! Vraćam se majci.” Drevni ultimatum!

Zaprepašćeni, udarismo u kuknjavu. U pravi čas stiže naš ujak. On šapnu ocu neki mudar savet, bez sumnje sačuvan iz davnih vremena. Pošto otac izreče nekoliko pomirljivih primedbi, majka radosno otpusti kočiju. Tako se završilo jedino neslaganje koje sam ikad opazio kod svojih roditelja. Sećam se, međutim, jednog karakterističnog razgovora.

„Daj mi, molim te, deset rupija za nesrećnu ženu koja je upravo stigla u našu kuću.” Majčin osmeh sav se pretvorio u nagovaranje.

„Zašto deset? Jedna je dovoljna.” Otac je dodao opravdanje: „Kad su mi otac i deda i baba iznenada umrli, prvi sam put osetio siromaštvo. Sve što bih doručkovao pre nego što bih krenuo u školu koja je bila udaljena deset milja, bila je mala banana. Kasnije, na univerzitetu, bio sam u takvoj oskudici da sam se obratio jednom bogatom sudiji za pomoć od jedne rupije mesečno. Odbio je, uz primedbu da ni jedna rupija nije za zanemarivanje.”

„S kakvom se gorčinom sećaš toga kako ti je uskraćena ta rupija!” Majčino srce imalo je brzu logiku. „Zar hoćeš da se i ta žena sa bolom seća kako nisi hteo da joj daš deset rupija koje joj tako hitno trebaju?”

„Ubedila si me.” Drevnim gestom pobeđenog muža otac je otvorio novčanik. „Evo novčanice od deset rupija. Daj joj je, sa mojim dobrim željama.”

Otac je bio sklon da svaki novi predlog dočeka sa „ne.” Njegov stav prema strankinji koja je tako brzo osvojila majku bio je primer njegovog uobičajenog opreza. Zaziranje od trenutnog prihvatanja bilo je zapravo samo primer njegove uobičajene obazrivosti. Odbojnost prema trenutnom prihvatanju - tipično za francuski um na Zapadu - zapravo je samo poštovanje principa da treba „dobro razmisliti.” Uvek sam uviđao da je u svojim sudovima razuman, stalozhen i nepristrasan. Ako bih svoje mnogobrojne zahteve mogao da potkrepim dobrim razlozima (jednim ili dvama), otac bi mi uvek stavljao željeni cilj nadohvat ruke - bilo da se radilo o prazničnom izletu ili o novom motorciklu.

Od svoje dece otac je zahtevao strogu disciplinu, ali je njegov stav prema samome sebi bio zaista spartanski. Na primer, nikad nije odlazio u pozorište, nego je rasonodu tražio u duhovnim vežbama i u čitanju „Bagavad Gite.”¹ Čuvajući se svakog luksuza, nosio bi iznošen par cipela sve dok ne bi postale

¹ Ta plemenita poema na sanskritu, deo epa „Mahabharata”, predstavlja hindusku bibliju. Jedan od njenih najboljih prevoda sa detaljnim komentarima je Šri Aurobindova knjiga „Poruka Gite”.

potpuno neupotrebljive. Kad su automobili ušli u opštu upotrebu, njegovi sinovi su ih kupovali, ali se otac zadovoljavao da se svakodnevno vozi u kancelariju tramvajem. Nije ga zanimalo gomilanje novca radi sticanja moći. Jednom prilikom, kad se osnivala Gradska banka Kalkute, odbio je da stekne korist od toga tako što bi postao njen deoničar. Naprosto je u slobodno vreme hteo da izvrši svoju građansku dužnost.

Nekoliko godina pošto je otac otišao u penziju, u Indiju je došao knjigovođa iz Engleske da pregleda knjige Železnice Bengal-Nagpur. Zaprepašćeni kontrolor je otkrio da otac nikad nije zahtevao da mu se plati prekovremeni rad. „Obljavio je posao trojice ljudi”, izjavio je knjigovođa pred kompanijom. „Dugujemo mu 125000 rupija (41000 dolara) za naknadnu isplatu.” Moj roditelj je za to tako slabo mario, da je zaboravio da o tome obavesti svoju porodicu. Mnogo kasnije ga je o tome upitao moj najmlađi brat Bišnu, kad je na jednom bankarskom izvodu opazio veliku uplatu.

„Zašto se oduševljavati materijalnim profitom”, odgovorio je otac. „Čovek kome je cilj duhovna uravnoteženost, ne skače od radosti kada dobija, niti je potišten kad gubi. On zna da čovek na svet dolazi bez para, a odlazi bez i jedne jedine rupije.”

Na samom početku svog bračnog života, moji roditelji su postali učenici velikog učitelja Lahirija Mahasaje iz Benaresa. To druženje učvrstilo je očevu po prirodi asketsku narav. Majka je jednom mojoj najstarijoj sestri Romi priznala nešto neobično značajno: „Tvoj otac i ja spavamo kao muž i žena samo jedanput godišnje u svrhu rađanja dece.”

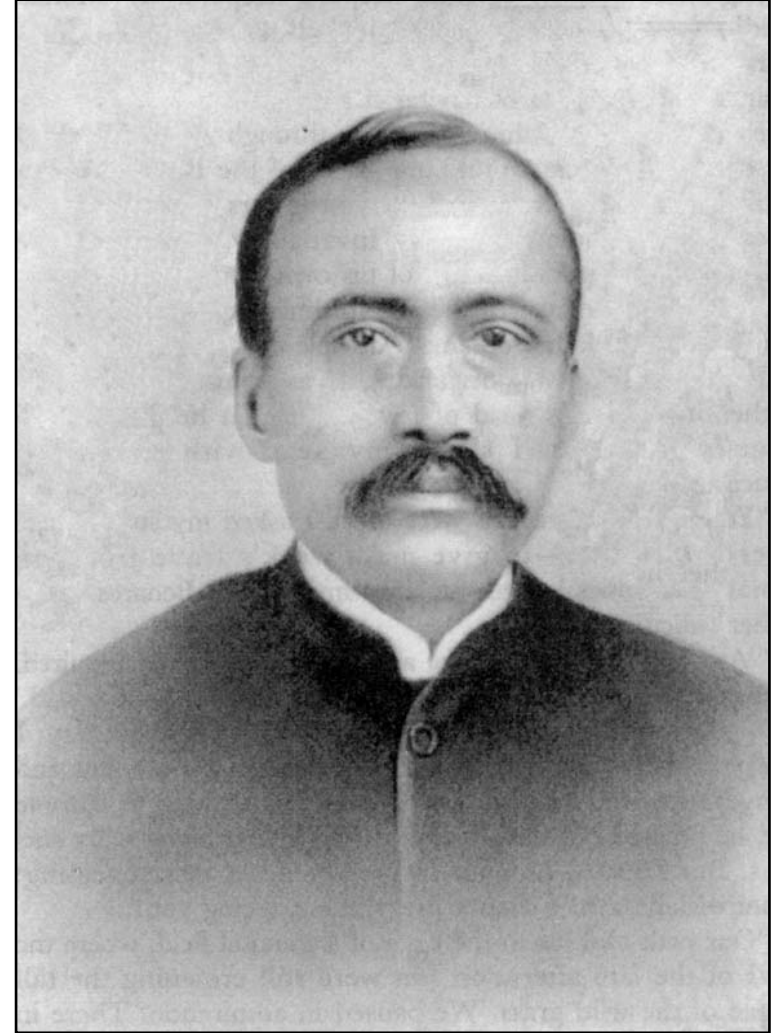
Otac je prvi put upoznao Lahirija Mahasaju preko Abinaša Babua¹, službenika na železnici. Abinaš Babu poučavao moje mlade uši privlačnim pričama o raznim indijskim svecima. Uvek je završavao odajući poštovanje vrhunskim vrlinama svog gurua.

„Jesi li ikad čuo pod kakvim je neobičnim okolnostima tvoj otac postao učenik Lahirija Mahasaje?”

Bilo je lenjo letnje popodne, a Abinaš i ja smo sedeli u dvorištu mog doma, kad mi je postavio to pitanje koje je u meni pobudilo radoznalost. Odmahnuo sam glavom sa osmehom očekivanja.

„Pre mnogo godina, pre nego što si se ti rodio, zamolio sam mog šefa - tvoga oca - da mi da nedelju dana odsustva kako bih mogao da posetim svog učitelja u Benaresu. Tvoj otac se podsmehnuo mojoj nameri.

„Zar ćeš postati verski fanatik?”, upitao me je. „Ako hoćeš da napreduješ, posveti se svom poslu u kancelariji.” Dok sam žalostan išao kući šumskim putem, sreo sam tvoga oca u zatvorenoj nosiljci. On otpusti sluge i prevozno sredstvo,

MOJ OTAC
Bagabati Čaran Goš
učenik Lahirija Mahasaje

¹ Babu (gospodin) se na bengalskom stavlja na kraju.

pa poče da hoda uz mene. U želji da me uteši, isticao je prednosti borbe za svetovni uspeh. Ali, ja kao da ga uopšte i nisam čuo. Moje srce je ponavljalo: „Lahiri Mahasaja, ne mogu da živim ako te ne vidim!” Put nas je doveo do ivice mirnog polja na kome su zraci kasnog popodnevnog sunca krunisali zlatom zatalasanu visoku divlju travu. Zastali smo diveći se. Onda se tamo na polju, na udaljenosti od svega nekoliko metara, iznenada pojavio lik moga gurua!¹

„Bagabati, suviše si strog prema svom službeniku!” Njegov glas je odjekivao u našim preneraženim ušima. Nestao je isto tako tajanstveno kao što se i pojavio. Pao sam na kolena i i uzvikivao:

„Lahiri Mahasaja! Lahiri Mahasaja!”. Tvoj otac je nekoliko trenutaka bio sav ukočen od zaprepašćenja.

„Ne samo da te puštam na odustvo, Abinašu, nego puštam i sebe, pa sutra krećem u Benares. Moram da upoznam tog velikog Lahirija Mahasaju koji može da se materijalizuje po volji da bi mogao da te zastupa! Povešću i svoju ženu i zamoliti tog učitelja da nas inicira u svoj duhovni put. Hoćeš li nas odvesti k njemu?”

„Naravno da hoću.” Čudesan odgovor na moju molitvu i brz povoljan preokret ispunili su me radošću.

Iduće večeri tvoji roditelji i ja seli smo na voz za Benares. Kad smo sutradan tamo stigli, uzeli smo kola i konja, a zatim smo morali pešice uskim uličicama, do usamljene kuće moga gurua. Ušavši u njegov mali salon, tvoj otac se poklonio učitelju koji je sedeo u svom uobičajenom položaju lotosa. Namignuo je i svoje prodorne oči upro u tvoga oca. „Bagabati, suviše si strog prema svom službeniku!” To su bile iste one reči koje je izgovorio pre dva dana na polju obraslom travom. Zatim je dodao: „Radujem se što si dopustio Abinašu da me poseti, i što ste ga ti i tvoja žena dopratili.”

Na njihovu radost, uveo je tvoje roditelje u duhovnu praksu *krija joge*.² Od dana kad nam se ukazala ona vizija, tvoj otac i ja, kao drugari učenici, postali smo prisni prijatelji i to smo ostali sve do danas. Lahiri Mahasaja se naročito zanimao za tvoje rođenje. Tvoj život će sigurno biti čvrsto povezan sa njegovim, pošto učiteljev blagoslov nikad ne izneveri.”

Lahiri Mahasaja napustio je ovaj svet kratko vreme pošto sam ja došao na svet. Njegova slika u kitnjastom okviru uvek je ukrašavala naš porodični oltar u različitim gradovima u koje je otac po dužnosti bio premeštan. Mnoga jutra i večeri zatekla su majku i mene kako meditiramo pred improviziranim oltarom, stavljajući na njega cveće umočeno u mirisnu sandalovu pastu. Ta-

¹ Fenomenalne moći koje poseduju učitelji objašnjene su u poglavlju 30, „Zakoni čuda”.

² Jogička tehnika kojom se stižava buka čula. To omogućava čoveku da se bolje poistoveti sa kosmičkom svešću (vidi 26. poglavlje).

mjanom i smirnom, kao i zajedničkom predanošću, ukazivali smo poštovanje božanstvenosti koja je našla potpun izraz u Lahiriju Mahasaji.

Njegova slika je neobično snažno uticala na moj život. Kako sam rastao, misao na učitelja rasla je sa mnom. Često sam u meditaciji video kako njegova slika izlazi iz svog malog okvira, pa seda pred mene, poprimajući živi lik. Kad bih pokušao da dodirnem stopala njegovog blistavog tela, opet bi se izmenio i postao slika. Kako mi je detinjstvo prelazilo u dečastvo, gledao sam kako se Lahiri Mahasaja u mom duhu preobražava, pa se iz male slike u kolevcu okvira pretvara u živu prosvetljujuću prisutnost. Često sam mu se obraćao u trenucima iskušenja ili zbuđenosti i u sebi nalazio njegovu utehu i vođstvo.

Isprva sam tugovao što više nije telesno živ. Ali, kad sam počeo da otkrivam njegovu tajnu sveprisutnost, nisam više žalio. On sam je često pisao onim svojim učenicima koji su suviše žarko želeli da ga vide: „Zašto dolazite da vidite moje meso i moje kosti, kad sam ja uvek unutar domena vaše *kutašte* (duhovnog vida)?”

Kad sam imao otprilike osam godina, bio sam blagosloven čudesnim isceljenjem posredstvom fotografije Lahirija Mahasaje. Taj doživljaj je uvećao moju ljubav. Dok sam boravio na našem porodičnom imanju u Ičapuru, u Bengaluu, oboleo sam od azijske kolere. Lekari su digli ruke; moj život je bio prežaljen. Kraj moje postelje, majka me je, izbezumljena od bola, okretala da bih mogao da vidim fotografiju Lahirija Mahasaje iznad moje glave.

„Pokloni mu se u mislima!” Znala je kako sam suviše slab čak i da podignem ruke za pozdrav. „Ako zaista pokažeš svoju predanost i u mislima klekneš pred njega, spašće ti život!” Zgledao sam se u fotografiju i u njoj ugledao zasljepljujuću svetlost koja je obavila moje telo i celu prostoriju. Mučnina i ostali simptomi koje nisam mogao da kontrolišem iščezli su istog trenutka: bio sam zdrav. Odmah sam se osetio dovoljno snažnim da se poklonim i dodirnom majčina stopala, da tako pokažem kako cenim njenu beskrajnu veru u njenog gurua. Majka je pritiskivala čelo na malenu sliku.

„O sveprisutni učitelju, hvala ti što je tvoja svetlost izlečilo moga sina!”

Shvatio sam da je i ona bila svedok zaslepljujuće svetlosti koja me je u trenutku izlečila od obično fatalne bolesti.

Baš ta fotografija spada u najdragocenije stvari koje posedujem. Sam Lahiri Mahasaja ju je dao mom ocu, tako da u sebi sadrži svete vibracije. Ta fotografija je nastala čudom. Priču o njenom čudesnom nastanku čuo sam od očevog druga-učenika, Kalija Kumara Roja.

Izgleda da je učitelj osećao odbojnost prema fotografisanju. Uprkos njegovom negodovanju, jedanput su ga fotografisali zajedno s nekolicinom njegovih posvećenika, među kojima je bio i Kali Kumar Roj. Zaprepašćeni fotograf je

ustanovio da je u sredini ploče, gde bi bilo logično da se pojave obrisi Lahirija Mahasaje, bilo prazno mesto, dok su se likovi svih ostalih učenika jasno ocrtavali. O toj se pojavi naširoko raspravljalo.

Jedan od učenika, Ganga Dar Babu, koji je bio stručnjak za fotografiju, hvalio se kako njemu lik koji iščezava neće umaći. Idućeg jutra, dok je guru u položaju lotosa sedeo na drvenoj klupi sa naslonom, stigao je Ganga Dar Babu sa svojom fotografskom opremom. Pošto je preduzeo sve mere opreza, pohlepno je osvetlio dvanaest ploča. Na svakoj od njih je uskoro ugledao otisak drvene klupe i naslona, ali je učitelj lik opet nedostajao.

Povređenog ponosa i suznih očiju Ganga Dar Babu potraži svoga gurua. Prošli su sati pre nego što je Lahiri Mahasaja prekinuo ćutanje značajnim komentarom: „Ja sam duh. Može li tvoj fotoaparata da odrazi Sveprisutnog Nevidljivog?”

„Vidim da ne može! Ali, Sveti Gospodine, ja čeznem za slikom tvog telesnog hrama, jer moj ograničeni vid jedino u njemu može da potpuno vidi duh.”

„Dođi sutra ujutro. Rado ću ti pozirati.”

Opet je fotograf uperio svoju kameru. Ovaj put sveti lik nije bio tajanstveno skriven, već se jasno ocrtavao na ploči. Učitelj nikada više nije pozirao ni za jednu drugu fotografiju; ja bar nisam video nijednu drugu.

Ta fotografija je reprodukovana u ovoj knjizi. Čiste crte lica Lahirija Mahasaje su univerzalnog tipa i jedva da odaju kojoj je rasi pripadao. Radost sjedinjenja s Bogom se uzdržano otkriva u zagonetnom osmehu. Napola otvorene oči pokazuju samo uslovno interesovanje za prolazni spoljašnji svet, takođe su i napola zatvorene. Ne mareći za bedna zemaljska iskušenja, bio je u svakom trenutku potpuno budan i spreman da sasluša probleme svakog tragaoca za istinom koji bi zatražio njegov blagoslov.

Ubrzo pošto me je izlečila moć guruove slike, imao sam duhovnu viziju koja je na mene ostavila silan utisak. Sedeći jednog jutra na krevetu, zapao sam u duboko sanjarenje.

„Šta se krije iza tame spuštenih kapaka?” Ta nametljiva misao mi je silovito obuzela um. Smesta se mom unutrašnjem oku ukazao snažan bljesak svetlosti. Božanski likovi svetaca, koji su u meditativnim položajima sedeli u planinskim pećinama, bili su kao minijaturne slike iz filma na velikom sjajnom ekranu unutar moga čela.

„Ko ste vi?”, upitao sam glasno.

„Mi smo himalajski jogiji.” Nebeski odgovor teško je opisati. Srce mi je uzdrhtalo od radosti.

„Ah, i ja gorim od želje da dođem na Himalaje i postanem kao vi!” Vizija je nestala, ali srebrnasti zraci su se u sve većim krugovima širili u beskonačnost.

„Kakav je to čudesni sjaj?”

„Ja sam Išvara.¹ Ja sam Svetlost.” Glas je bio tiho brujanje grmljavine.

„Hteo bih da budem jedno s Tobom!”

Dok se božanska ekstaza postepeno gubila, uspeo sam da sačuvam trajno nasleđe nadahnuća da tražim Boga. „On je večna, uvek nova Radost!” Posle tog dana ushićenja, svega sam se još dugo sećao.

Ističe se još jedna rana uspomena, i to doslovno, jer do današnjeg dana nosim njen ožiljak. Moja starija sestra Uma i ja sedeli smo jednog ranog jutra pod nim drvetom u našem vrtu u Gorakpuru. Pomagala mi je u čitanju iz mog bengalskog bukvara, naravno u trenucima kad bih uspeo da skrenem pogled s obližnjih papagaja, koji su jeli zrele plodove *margose*. Uma se požali na čir na nozi, pa donese kutiju s mašču. Namazao sam malo te paste na svoju nadlakticu.

„Zašto stavljaš lek na zdravu ruku?”

„Dakle, sestrice, osećam da će mi sutra ovde izbiti čir, pa ispitujem mast na mestu gde će se on pojaviti.”

„Ti mali lažove!”

„Ne zovi me lažovom dok ne vidiš šta će se sutra dogoditi.” Bio sam krajnje ogorčen i ljut na nju.

Na Umu moje reči nisu nimalo delovale, pa je tri puta ponovila svoje za-dirkivanje. Nepokolebljiva odluka zvučala mi je u glasu dok sam joj polako odgovarao:

„Snagom svoje volje kažem da ću sutra tačno na ovom mestu na ruci zadobiti prilično velik čir. A i tvoj čir će se uvećati i postati dvaput veći nego što je sada!”

Jutro me je zateklo s oteklim činom na označenom mestu. Dimenzije Uminog čira su se udvostručile. Vrisnuvši, sestra odjuri majci. „Mukunda je postao čarobnjak!” Majka me ozbiljno pouči da se nikad ne služim snagom reči da bih činio zlo. Zauvek sam zapamtio njen savet i poslušao ga.

Moj čir je morao biti uklonjen hirurškim putem. Od lekarskog reza ostao je primetan ožiljak. Na desnoj ruci i danas nosim trajan podsetnik o moći puke ljudske reči.

Te jednostavne i naizgled bezazlene reči upućene Umi, izgovorene s dubokom koncentracijom, sadržavale su u sebi dovoljno skrivene snage da eksplodiraju poput bombe, i na taj način proizvedu potpuno određene, iako štetne posledice. Mnogo godinakašnije došao sam do spoznaje da se eksplozivna vibratorna moć govora može mudro usmeriti na to da se čovekov život

¹ Bog kao vladar univerzuma; od sanskritskog korena *is*, vladati. Hinduski sveti spisi sadrže 108 imena za Boga. Svako ime ima drugačiju filozofsku nijansu.

oslobodi nepotrebnih teškoća, i da takvo delovanje ne ostavlja ni ožiljke, niti izaziva prekore.¹

Naša porodica preselila se u Lahore u Pendžabu. Tamo sam nabavio sliku Božanske Majke u obličju boginje *Kali*.² Dobila je počasno mesto na malom neformalnom oltaru na balkonu naše kuće. Nedvosmisleno sam se uverio da će sve moje molbe izgovorene na tom svetom mestu biti uslišene. Jednog dana, stojeći tamo sa Umom, posmatrao sam dva dečaka kako puštaju zmajeve preko krovova dve zgrade koje je od naše kuće delila samo uska uličica.

„Zašto si tako miran?” Uma me je nestašno gurnula.

„Upravo sam razmišljao o tome kako je divno što mi Božanska Majka daje sve što od nje zatražim.”

„Možda će ti dati i ova dva zmaja!” Uma se podrugljivo nasmejala.

„Zašto da ne?” Počeo sam u sebi da se molim da mi ih da.

U Indiji se održavaju takmičenja zmajeva čiji su konopci premazani lepkom i mlevenim staklom. Svaki igrač nastoji da preseče uže koje drži njegov protivnik. Oslobođeni zmaj tada lebdi nad krovovima i vrlo je zabavno hvatati ga. Ali, pošto smo Uma i ja bili na uvučenom i natkrivenom balkonu, izgledalo je nemoguće da nam oslobođeni zmaj padne šaka, jer bi njegovo uže svakako ostalo zakačeno za krov.

Igrači na suprotnoj strani ulice započeli su takmičenje. Jedno uže bi pre-rezano, a zmaj se istog trenu uputi u mom smeru. Zahvaljujući iznenadnom zaustavljanju povetarca, zmaj je neko vreme lebdeo u mestu, a za to vreme mu se konopac čvrsto zapetljao oko jednog kaktusa na krovu kuće preko puta. Nastala je dugačka savršena petlja, koju sam mogao da dohvatim. Pružio sam svoj plen Umi.

„To je bila samo neobična slučajnost, a ne odgovor na tvoju molitvu. Ako ti dođe i drugi zmaj, onda ću ti verovati.” Sestrine crne oči izražavale su veće čuđenje nego njene reči. Nastavio sam žarko da se molim. Drugi igrač je naglo povukao užu i izgubio svog zmaja. Ovaj se uputio ka meni plešući na vetru. Moj

pomoćnik kaktus opet mu je svezao užu u potrebnu petlju, kako bih mogao da ga dohvatim. Predao sam Umi i drugi trofej.

„Božanska Majka te zaista čuje! Sve ovo mi je suviše misteriozno!”
Odjurila je kao preplašena srna.

¹ Beskrajna moć zvuka potiče od stvaralačke reči *aum*, kosmičke vibratorne sile koja je temelj svih atomskih energija. Svaka reč izgovorena u dubokoj spoznaji i koncentraciji može se materijalizovati. Kueova i slične terapije su pokazale efikasnost glasnih ili u sebi izgovorenih reči; tajna je u prekoračenju frekvencije vibracija uma. Pesnik Tenison nam je, u svojim „Memoarima”, ostavio svedočanstvo o njegovom načinu da ponavljanjem iskorači iz svesnog u nadsvesni um:

„Neka vrsta transa u budnom stanju – u nedostatku bolje reči – u koji sam često zapadao još od detinjstva, kad bih bio sam”, piše Tenison, „dolazila mi je kad bih u sebi ponavljao svoje ime, dok odjednom, tako reći od samo snage svesti o individualnosti, sama individualnost ne bi počela da se razlaže i gubi u beskrajnom biću, i to ne u konfuznom stanju, već potpuno jasno, izvesnije od najizvesnijeg, što je potpuno nemoguće iskazati rečima – u oblast gde je smrt gotovo smešna nemogućnost – taj gubitak ličnosti (ako je uopšte gubitak) nije izgledao kao iščeznuće, već kao jedini pravi život.” Dalje, on piše: „Nije to maglovita ekstaza, već stanje transcendentnog čuđenja, praćeno apsolutnom jasnoćom uma.”

² Kali je simbol Boga u njegovom aspektu večne Majke Prirode.

MAJČINA SMRT I MISTIČNA AMAJLIJA

NAJVEĆA MAJČINA ŽELJA bila je da mi se stariji brat oženi: „Kad ugledam lice Anantine žene, naći ću raj ovdje na zemlji.” Često sam čuo majku kako tim rečima izražava snažnu indijsku želju za produženjem porodice.

Bilo mi je oko jedanaest godina kad se Ananta verio. Majka je bila u Kalkuti i s radošću nadgledala pripreme za venčanje. Otac i ja bili smo sami u našoj kući u Beriliju u severnoj Indiji, gde je otac bio premešten nakon što je dve godine proveo u Lahoreu.

Već sam prisustvovao raskošnim svedbenim obredima kad su se udavale moje dve starije sestre, Roma i Uma. Ali, planovi za Anantu, najstarijeg sina, zasenili su sve prethodne ceremonije. Majka je dočekivala brojne rođake koji su iz svojih udaljenih domova svakodnevno stizali u Kalkutu. Udobno ih je smeštala u veliku nedavno kupljenu kuću u ulici Amherst broj 50. Sve je bilo spremno - poslastice za banket, veseli šareni presto na kome će brata nositi do kuće njegove buduće neveste, redovi raznobojnih svetiljki, mamutski kartonski slonovi i kamile, engleski, škotski i indijski orkestar, profesionalni zabavljači, sveštenici koji će obaviti drevne rituale.

Otac i ja, dobro raspoloženi, nameravali smo da se pridružimo porodici da bismo na vreme stigli na ceremoniju. Neposredno pre velikog dana imao sam, međutim, proročansku viziju. Bilo je to u ponoć u Beriliju. Dok sam spavao kraj oca na verandi našeg bungalova, probudilo me je čudnovato lepršanje mreže za komarce nad posteljom. Tanke zavese se razdvojiše i ja ugledah voljeni majčin lik.

„Probudi oca!” Glas joj je bio slabi šapat. „Krenite prvim vozom ujutro u četiri sata. Požurite u Kalkutu ako želite da me vidite!” Priviđenje je iščezlo.

„Oče, oče! Majka umire!” Strah u mom glasu istog časa ga je probudio. Uz jecaje sam ispričao zlokobne vesti.

„Ne obaziri se na tu svoju halucinaciju.” Otac je, na svoj tipičan način, porukao novu situaciju. „Tvoja majka je odličnog zdravlja. Ako dobijemo neke loše vesti, krenućemo sutra.”

„Nikada sebi nećeš oprostiti što nisi krenuo odmah!” Od straha i bola gorko sam dodao: „A ni ja ti neću oprostiti.”

Tužno jutro svanulo je uz jasnu poruku: „Majka teško bolesna. Venčanje odloženo. Dođite odmah.”

Otac i ja smo krenuli, uznemireni. Jedan od mojih ujaka presreo nas je na putu, u mestu gde smo presedali. Voz je tutnjao prema nama teleskopski se povećavajući. Unutrašnje uzbuđenje je izazvalo u meni odluku da se bacim pod voz. Osećao sam da sam majku već izgubio, i nisam mogao da podnesem ovaj svet iznenada ogoljen do kosti. Voleo sam majku kao najdražeg prijatelja na ovome svetu. Njene tešiteljske blage oči bile su mi utočište u sitnim tragedijama detinjstva.

„Da li je još živa?” Zastao sam da postavim ujaku još jedno, poslednje pitanje.

On brzo shvati očajanje na mome licu. „Naravno da jeste!” Ali, teško mi je bilo da mu poverujem.

Stigli u naš dom u Kalkuti samo da bismo se suočili s nepojmljivom tajnom smrti. Zapao sam u gotovo beživotno stanje. Prošle su godine pre nego što sam se s tim pomirio. Navaljujući na sama nebeska vrata, moji vapaji su najzad dozvali Božansku Majku. Njene reči su iscelile moje zagnojene rane.

„Ja sam bila ta koja se brinula o tebi, život za životom, u nežnosti mnogobrojnih majki! Gle, u mom pogledu su dva crna oka, lepa izgubljena oka, koja tražiš!”

Otac i ja smo se vratili u Berili ubrzo posle obreda kremiranja za našu voljenu. Rano svakog jutra patetično sam kretao na spomen-hodočašće pod veliko *šeoli* drvo koje je bacalo senku na glatki zlatnozeleni travnjak pred našim bungalovom. U poetičnim trenucima zamišljao sam kako se beli cvetovi predano prosipaju po travnatom oltaru. Dok su mi se suze mešale sa rosom, često sam primećivao kako se u zoru javlja neko neobično, nezemaljsko svetlo. Tada bi me obuzimala bolna žudnja za Bogom. Osećao sam kako me Himalaji snažno privlače.

Jedan od mojih bratića, koji je baš nedavno stigao sa putovanja po svetim brdima, posetio nas je u Beriliju. Žudno sam upijao njegove priče o visokim planinskim boravištima jogija i *svamija*.¹

¹ Na sanskritu *svami* znači „gospodar, učitelj, onaj koji se sjedinio sa svojim jastvom (svja)”. Primenjen na članove indijskog reda svamija naslov formalno znači „časni, poštovani.”

MOJA MAJKA
učenica Lahirija Mahasaje

„Hajde da pobegnemo u Himalaje.” To sam jednog dana predložio Duarki Prasadu, mladom sinu našeg stanodavca u Beriliju, ali je moj predlog naišao na nenaklonjene uši. On otkri moje namere mom starijem bratu koji je upravo bio stigao da poseti oca. Umesto da se blago podsmehne tom neizvodljivom planu malog dečaka, Ananta je namerio da me napravi smešnim.

„Gde ti je narandžasta odeća? Bez nje ne možeš biti svami!”

Ali, njegove reči su me na neki neobjašnjiv način radosno uzbuđivale. Nadahnjivale su me jasnom slikom sebe kao monaha koji luta Indijom. Možda su probudile sećanja iz nekog prošlog života. U svakom slučaju, shvatio sam s kakvom ću lakoćom nositi odeću drevnog monaškog reda.

Dok sam jednog jutra ćaskao sa Duarkom, osetio sam kako me ljubav prema Bogu obuzima snagom snežne lavine. Moj drug je samo delimično slušao bujicu reči koju sam zbog toga izgovorio, ali sam zato ja svim srcem slušao samog sebe.

Tog dana sam pobjegao u Naini Tal u podnožju Himalaja. Ananta je odlučno krenuo u potragu za mnom. Tužna srca, bio sam primoran da se vratim u Berili. Jedino hodočašće koje mi je bilo dopušteno bilo je ono uobičajeno u zoru, ravno pod *šeoli* drvo. Srce mi je krvarilo za dvema izgubljenim majkama: jednom ljudskom i jednom božanskom.

Praznina koju je majčina smrt ostavila u porodičnom tkivu nije se mogla popuniti. U skoro četrdeset godina života koje su mu još preostale, otac se nije ponovo oženio. Preuzevši tešku ulogu oca i majke svome malom stadu, postao je primetno blaži, primetno pristupačniji. Mirno i uvidavno rešavao je sve porodične probleme. Pošto bi mnoge sate proveo u kancelariji, povlačio bi se kao pustinjač u ćeliju svoje sobe, vežbajući *krija jogu* u slatkoj vedrini. Niz godina nakon majčine smrti pokušao sam da unajmim englesku negovateljicu da se brine za sitnice koje bi ocu učinile život udobnijim. Ali, on je odmahnuo glavom.

„Služenje meni se završilo sa tvojom majkom.” Oči su mu bile ispunjene doživotnom odanošću. „Neću prihvatiti pomoć nijedne druge žene.”

Četrnaest meseci posle majčine smrti, saznao sam da mi je ona ostavila značajnu poruku. Ananta je bio uz njenu samrtnu postelju i zabeležio njene reči. Iako ga je bila zamolila da mi ih prenese kad prođe godinu dana, moj brat je to odlagao. Uskoro je trebalo da napusti Berili i ode u Kalkutu da bi se oženio devojkom koju mu je majka odabrala.¹ Jedne večeri, on me pozva.

„Mukunda, dosad sam oklevao da ti prenesem ovu neobičnu poruku.” Anantin glas odavao je pomirenost sa sudbinom. „Bilo je to zato što sam se bojao

¹ Indijski običaj po kome bračnog druga detetu biraju roditelji odoleo je vremenu. Indijski brakovi, zasnovani na religiji, u većini slučajeva su srećni.

da ne razgorim tvoju želju da napustiš dom. Ali, bez obzira na to, ti izgaraš božanskim žarom. Kada sam te nedavno uhvatio na tvom putu za Himalaje, doneo sam konačnu odluku. Ne smem više odlagati ispunjenje svog svečanog obećanja.” Brat mi pruži kutijicu i prenese majčinu poruku.

„Neka ove reči budu poslednji blagoslov mom ljubljennom sinu Mukundi”, kazala je majka. „Došao je čas kad moram da ispričam nekoliko neobičnih događaja koji su se odigrali nakon tvoga rođenja. Za put koji ti je sudbina namenila, prvi sam put čula dok si još bio detence u mome naručju. Tada sam te odnela u kuću svoga gurua u Benaresu. Gotovo skrivena gomilom učenika, jedva sam mogla da vidim Lahirija Mahasaju koji je sedeo u dubokoj meditaciji.

Dok sam te milovala, molila sam da te veliki guru primeti i da ti podari svoj blagoslov. Dok je moja nema pobožna molba postajala sve jača, on je otvorio oči i pozvao me da mu se približim. Ostali mi načiniše prolaz i ja se poklonih pred njegovim svetim stopalima. Moj učitelj te je potom posadio na krilo i stavio ti ruku na čelo, kao što se to radi prilikom duhovnog krštenja.

„Majčice, tvoj sin će biti jogi. Kao duhovni motor, povešće mnoge duše u Božje kraljevstvo.”

Srce mi je poskočilo od radosti kad sam čula da je sveznajući guru odgovorio na moju tajnu molbu. Kratko pre tvog rođenja rekao mi je da ćeš ti slediti njegov put.

Kasnije, sine moj, tvoj sestra Roma i ja smo znale da vidiš Veliku Svetlost, dok smo te iz susedne sobe posmatrali nepokretnog u postelji. Glas ti je odzvanjao gvozdenom odlučnošću dok si govorio kako ćeš poći u Himalaje u potragu za Božanskim.

U tim danima, sine moj, saznala sam da će tvoj put biti daleko od svetovnih ambicija. To mi je još jednom potvrdio najneobičniji događaj u mom životu - događaj koji me tera na ovu poruku na samrtnoj postelji.

Bio je to razgovor s jednim mudracem u Pendžabu. Dok je naša porodica tamo živela, jednog jutra u sobu uđe sluga.

„Gospodarice, ovde je neki čudan *sadu*¹. Uporno zahteva da vidi Mukundinu majku.”

Te jednostavne reči ostavile su dubok utisak na mene. Odmah sam otišla da pozdravim posetioca. Klanjajući se njegovim stopalima, osetila sam da je preda mnom istinski Božji čovek.

¹ Pustinjak, čovek koji upražnjava *sadamu* ili duhovnu disciplinu. Lutajući *sadui* su od davnina jedna karakteristika života u Indiji. Nisu udruženi u formalan red kao što je npr. red *svamija*, već iskazuju odanost određenim poštovanim vodama.

„Majko, reče on, veliki učitelji žele da znaš da nećeš još dugo ostati na zemlji.¹ Iduća tvoja bolest biće i poslednja.” Zavladala je tišina za vreme koje nisam osećala nikakvo nespokoјstvo, već samo duboki mir. Najzad mi se opet obratio:

„Čuvaćeš jednu srebrnu amajliju. Neću ti je dati danas. Kao dokaz istinitosti mojih reči, amajlija će se materijalizovati u tvojim rukama sutra dok budeš meditirala. Na samrtnoj postelji moraš uputiti svog najstarijeg sina Anantu da čuva amajliju godinu dana, a zatim je preda tvom drugom sinu. Mukunda će shvatiti značenje amajlije koja mu dolazi od velikih učitelja. Trebalo bi da je dobije otprilike u vreme kad bude spreman da se odrekne svetovnih ciljeva i započne životno traganje za Bogom. Pošto bude kod njega nekoliko godina i pošto posluži svojoj svrsi, amajlija će nestati, čak i ako je bude čuvao na najskrovitijem mestu - ona će se vratiti odakle je i došla.”

Ponudila sam svecu milostinju² i poklonila mu se s velikim poštovanjem. Nije uzeo dar i otišao je blagosiljajući me. Iduće večeri, dok sam sklopljenih ruku sedela u meditaciji, srebrna amajlija materijalizovala se između mojih dlanova, baš onako kako je sadu bio obećao. Najavila se hladnim glatkim dodirrom. Ljubomorno sam je čuvala više od dve godine, a sad je ostavljam na čuvanje Ananti. Ne tuguj za mnom jer će me moj veliki guru staviti u naručje Beskonačnog. Zbogom, dete moje, Kosmička Majka će te štiti.”

Plamen prosvetljenja iznenada me je obasjao kad sam dobio amajliju. Probudile su se mnogobrojne uspavane uspomene. Amajlija, okrugla i na starinski način neobična, bila je ispisana sanskritskim slovima. Shvatio sam da mi dolazi od učitelja u prošlim životima, koji nevidljivom rukom vode moje korake. Imala je još jedno značenje, ali srce amajlije ne sme se do kraja ogoliti.

Kako je amajlija nestala usred duboko nesrećnih okolnosti moga života i kako je njen nestanak najavio dolazak moga gurua, ne možemo da ispričamo u ovom poglavlju.

Ali dečacić, osujećen u pokušajima da stigne na Himalaje, svakodnevno je putovao na krilima svoje amajlije.

¹ Kad sam iz ovih reči shvatio da je majka znala da će kratko živeti, po prvi put sam shvatio zašto je tako uporno požurivala planove za Anantinu ženidbu. Iako je umrla pre njegovog venčanja, prirodna majčinska želja joj je bila da prisustvuje obredima.

² Uobičajeni izraz poštovanja prema *sadui*ma.